

Sygn. akt II PK 210/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło (przewodniczący)
SSN Krzysztof Rączka (sprawozdawca)
SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa P. T.
przeciwko Automobilklubowi R. w W.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 października 2016 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 3 lutego 2015 r., sygn. akt XXI Pa (...),

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 marca 2014 r. Sąd Rejonowy w W. VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu sprawy z powództwa P. T. przeciwko Automobilklubu „R.” w W. o odszkodowanie z tytułu wadliwego wypowiedzenia umowy o pracę zasądził na rzecz powoda odszkodowanie wraz ze zwrotem kosztów procesu.

W sprawie ustalono, że powód był zatrudniony w Automobilklubie „R.” od 1 lutego 1993 r. na podstawie umowy na czas nieokreślony, ostatnio na stanowisku Prezesa Zarządu Klubu. W dniu 26 stycznia 2012 r. uchwałą Zarządu Klubu powód został odwołany z funkcji Prezesa Zarządu. W dniu 31 stycznia 2012 r. Zarząd Stowarzyszenia złożył powodowi wypowiedzenie umowy o pracę. Powód wypowiedzenia nie przyjął „ze względów formalnych”. W efekcie wypowiedzenie zostało „zniszczone” i powód dalej świadczył pracę na rzecz strony pozwanej. W dniu 6 lutego 2012 r. Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej złożyła powodowi wypowiedzenie umowy o pracę; jak przyczynę podano odwołanie go z funkcji Prezesa Zarządu Klubu. W dniu 25 kwietnia 2012 r. Zarząd Klubu podjął uchwałę o wykluczeniu powoda ze stowarzyszenia Automobilklub „R.”.

Statut Automobilklubu „R.” w W. został wpisany do rejestru stowarzyszeń kultury fizycznej i ich związków Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki w dniu 4 września 1994 r. Został on zmieniony w dniu 28 listopada 2009 r., lecz Sąd Okręgowy w W. w wyniku postępowania instancyjnego odmówił wpisania zmian do Krajowego Rejestru Sądowego. Kolejnej zmiany Statutu Automobilklubu dokonano uchwałami z dnia 6 października 2012 r. Od 28 listopada 2009 r. do dnia 6 października 2012 r. stosowano w stowarzyszeniu statut w wersji po zmianach dokonanych 28 listopada 2009 r. Zgodnie z § 26 pkt 5 Statutu w tej wersji do wyłącznej kompetencji Walnego Zebrania Stowarzyszenia należał wybór oraz odwoływanie członków jego Zarządu, zaś w myśl § 34 pkt 2 ppkt 2 Statutu mandat członka Zarządu wygasał z chwilą odwołania go przez Walne Zebranie. Z kolei § 27 ust. 5 Statutu stanowił, że do kompetencji Zarządu należy wybór Prezesa i wiceprezesów Stowarzyszenia. Wreszcie stosownie do § 34 pkt 5 Statutu w stosunkach między Klubem a Prezesem Zarządu lub członkiem Zarządu Automobilklub jest reprezentowany przez Przewodniczącą Komisji Rewizyjnej albo innego członka Komisji upoważnionego uchwałą.

W ocenie Sądu Rejonowego w tak ustalonym stanie faktycznym i prawnym powództwo było uzasadnione.

Sąd I instancji uznał, że powoda z pozwaną łączyły dwa równoległe, acz względnie niezależne stosunki prawne, tj. prawno-organizacyjny stosunek członkostwa w Zarządzie pozwanej oraz stosunek pracy. W ocenie Sądu

Rejonowego w rozpatrywanej sprawie sporny był przede wszystkim zakres obowiązywania Statutu, tj. czy zmiany uchwalone 28 listopada 2009 r. obowiązywały w dniu wypowiedzenia powodowi umowy o pracę, tj. w dniu 06 lutego 2012 r. Dla rozstrzygnięcia tej kwestii Sąd I instancji rozróżnił obowiązywanie Statutu w stosunkach zewnętrznych i wewnętrznych. Zdaniem Sądu I instancji z przepisów art. 14 – 17 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sadowym wynikają jedynie pewne rygory i domniemania prawne służące zapewnieniu pewności i bezpieczeństwa obrotu prawnego a składające się na domniemanie wiary publicznej rejestru. Ujawnione w KRS dane mają, zd. Sądu, głównie zastosowanie do stosunków zewnętrznych, tj. pomiędzy Stowarzyszeniem a innymi podmiotami i w tym zakresie Statut Automobilklubu „R.” po zmianach z 2009 r. nie obowiązywał. Inna sytuacja dotyczy natomiast kwestii skuteczności Statutu po ww. zmianach w zakresie stosunków wewnętrznych. W ramach tych stosunków, zd. Sądu Rejonowego, brak jest podstaw, aby stwierdzić, że nowelizacja Statutu z racji niewpisania go KRS była nieważna, czy bezskuteczna. Rejestracja statutu ma tylko znaczenie deklaratywne, stwierdzające dokonanie przez właściwy organ statutowy czynności prawnej podlegającej rejestracji. Uchwała o zmianie statutu wywiera skutki prawne od chwili jej podjęcia a nie od daty wpisania do rejestru, a zatem strony sporu wiązała we chwili złożenia wypowiedzenia powodowi Statut Automobilklubu „R.” w wersji znowelizowanej w 2009 r.

Na podstawie zebranych dowodów Sąd Rejonowy stwierdził, że uchwała Zarządu Klubu z dnia 26 stycznia 2012 r. o odwołaniu powoda z funkcji Prezesa Zarządu stała w sprzeczności z postanowieniami Statutu. Wybór członków Zarządu i ich odwołanie należało do wyłącznej kompetencji Walnego Zebrania (§ 26 pkt 5 Statutu); Zarząd nie mógł zatem skutecznie odwołać powoda z funkcji członka Zarządu. Znajduje to potwierdzenie w § 34 pkt 2 ppkt 2 Statutu, który stanowi, że mandat członka Zarządu wygasa z chwilą odwołania przez Walne Zebranie. Dale Sąd I instancji stwierdził, że Zarząd nie miał również kompetencji do odwołania powoda z samej tylko funkcji Prezesa Zarządu bez jednoczesnego odwołania go z funkcji członka Zarządu. Z postanowień Statutu wynikało, że do kompetencji Zarządu należał jedynie wybór Prezesa Zarządu i wiceprezesów, a nie możliwość

ich odwołania (§ 27 ust. 5). Kluczowe jest jednak postanowienie § 31 pkt 7 Statutu, który stanowi, że Komisja Rewizyjna wykonuje swoje zadania poprzez podejmowanie uchwał w przedmiocie czynności prawnych dokonywanych między Klubem a członkiem Zarządu, bądź między Klubem a Prezesem Zarządu. Bezspornym, zd. Sądu Rejonowego, jest to, że odwołanie powoda z pełnienia funkcji Prezesa Zarządu jest czynnością, którą powinien podjąć nie Zarząd, lecz Komisja Rewizyjna. Możliwe było natomiast powzięcie przez Zarząd Automobilklub „R.” uchwały o wykluczeniu powoda z członkostwa w Klubie w dniu 25 kwietnia 2012 r., co stało się już po dniu wypowiedzenia powodowi umowy o pracę, po dniu 6 lutego 2012 r., a zatem dla rozstrzygnięcia sprawy odszkodowanie za wadliwe wypowiedzenie umowy o pracę pozostaje bez znaczenia. Z powyższych powodów, zd. Sądu I instancji, mimo uchwały Zarządu z dnia 26 stycznia 2012 r. cej go z funkcji Prezesa Zarządu w dalszym ciągu był Prezesem Zarządu, a skoro tak, to podmiotem właściwym do odwołania go był Przewodniczący Komisji Rewizyjnej, bądź inny członek Komisji upoważniony jej uchwałą. W tym kontekście Sąd Rejonowy stwierdził, że wypowiedzenie umowy o pracę złożone powodowi przez pozwaną nie jest wadliwe, gdyż oświadczenie to zostało złożone powodowi przez uprawniony podmiot, tj. przez Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej.

Kodeks pracy wymaga, aby wypowiedzenie umowy o pracę na czas nieokreślony było uzasadnione, a więc jego przyczyna była prawdziwa i konkretna. Pozwana jako przyczynę podfała odwołanie powoda z funkcji Prezesa Zarządu Automobilklub „R.” uchwałą Zarządu Klubu z dnia 26 stycznia 2012 r. W rozpatrywanej sprawie odwołanie nastąpiło jednak, zd. Sądu I instancji, w sposób sprzeczny ze Statutem Stowarzyszenia, a skoro tak to przyczyna wypowiedzenia nie dawała podstawy do wypowiedzenia umowy o pracę. Strona pozwana nie udowodniła prawdziwości przyczyny wypowiedzenia powodowi umowy o pracę. W efekcie roszczenie powoda o odszkodowanie z tytułu wadliwego wypowiedzenia mu umowy o pracę na czas nieokreślony uznać należy za zasadne (art. 45 i 47¹ k.p.).

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 20 stycznia 2015 r., XXI Pa (...) oddalił apelację pozwanego od tego wyroku jako nieuzasadnioną. Sąd uznał, iż zaskarżony wyrok mimo błędnego uzasadnienia odpowiada prawu. Sąd I instancji

pomimo prawidłowo przeprowadzonego postępowania dowodowego dokonał nieprawidłowej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie a w konsekwencji wysnuł nieadekwatne wnioski.

Zarzut naruszenia art. 476 § 1 oraz art. 321 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji zakresu uprawnień (kognicji) i rozstrzygnięcie kwestii nie należące do spraw z zakresu prawa pracy, tj. stwierdzenie wadliwości/bezskuteczności uchwały Zarządu Stowarzyszenia z dnia 26 stycznia 2012 r. odwołującej powoda z funkcji Prezesa Zarządu jako sprzecznej ze Statutem w wersji uchwalonej dnia 28 listopada 2009 r. jest o tyle nieuzasadniony, o ile podważa możliwość badania przyczyny dokonanego przez pracodawcę wypowiedzenia. Dnia 6 lutego 2012 r. Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej w imieniu strony pozwanej złożyła powodowi wypowiedzenia umowy pracy; jako przyczynę wypowiedzenia wskazano odwołanie powoda z funkcji Prezesa Zarządu Automobilklubu „R.” dokonane uchwałą Zarządu z dnia 26 stycznia 2012 r., co czyniło bezprzedmiotowym wykonywanie przez powoda umówionej pracy. Zarząd Klubu rzeczywiście i bezspornie odwołał powoda z zajmowanego stanowiska. Uchwała ta nie została w żadnym trybie zaskarżona, nie doszło również do jej nieważności z mocy prawa.

Członkostwo w Stowarzyszeniu ma charakter dobrowolny i wymaga oświadczeń woli obydwu stron. Także statut stowarzyszenia ma charakter umowny. Sposób nawiązania członkostwa w stowarzyszeniu pozwala uznać je za zdarzenie cywilnoprawne prowadzące do powstania prawa podmiotowego, z którego wynikając szczegółowe uprawnienia członka.

W rozpatrywanej sprawie chodzi jednak przede wszystkim o stosunek pracy jaki łączył powoda z pozwanym Stowarzyszeniem i o zasadność dokonanego wypowiedzenia umowy o pracę. Skoro stosunek członkostwa jest stosunkiem z zakresu prawa cywilnego w rozumieniu art. 1 k.p.c., to oznacza, że możliwe jest żądanie przed sądem powszechnym ochrony członkostwa w stowarzyszeniu, a więc kontroli uchwały organu stowarzyszenia o odwołaniu z pełnionej funkcji. W celu ochrony stosunku członkostwa w przypadku uchybienia normie ustawowej można żądać stwierdzenia (ustalenia) nieważności uchwały (art. 58 § 1 k.c.); w razie sprzeczności uchwały władz stowarzyszenia z zasadami współżycia

społecznego można domagać się stwierdzenia nieważności uchwały na podstawie art. 58 § 2 k.c.; w przypadku zaś naruszenia postanowień statutu (czyli umowy) można żądać ustalenia istnienia stosunku członkostwa względnie bezskuteczności uchwały pozbawiającej członkostwa. W rozpatrywanej sprawie uchwała Zarządu Automobilklubu „R.” w sprawie odwołania powoda z funkcji Prezesa Zarządu nie została w żaden sposób zaskarżona, a wobec braku stosownej delegacji ustawowej niemożliwe jest stwierdzenie jej nieważności z mocy prawa w rozumieniu art. 58 § 1 k.c. Zgodnie z § 22 Statutu pozwanego uchwały wszystkich organów władz Stowarzyszenia są ważne, jeżeli zostały podjęte stosowną większością.

Nietrafny, zd. Sądu II instancji, jest zarzut apelacji naruszenia art. 65 k.c. w zw. z art. 300 k.p. z uwagi na to, że on wykładni oświadczeń woli, a w rozpatrywanej sprawie uchwała Zarządu pozwanego Stowarzyszenia o odwołaniu powoda z funkcji Prezesa Zarządu Automobilklubu „R.” nie budziła wątpliwości co do jej treści – była jednoznaczna.

Przechodząc do istoty sporu, czyli uznania wypowiedzenia powodowi umowy o pracę za nieuzasadnione, Sąd Okręgowy w W. wskazał w pierwszej kolejności, że każda osoba prawna działa poprzez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i opartym na niej w statucie. (art. 38 k.c.). Pozwane Stowarzyszenie jest osobą prawną. W myśl art. 67 § 1 k.p.c. dokonuje czynności procesowych poprzez swoje organy uprawnione do działania w jej imieniu. Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (tekst jedn.: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 ze z późn. zm.) kwestię sposobu reprezentowania strony pozwanej – stowarzyszenia określa jedynie jej statut. We wspomnianej ustawie brak jest przepisów, które normowałyby to zagadnienie. Teoria działania osoby prawnej poprzez jej organy zakłada, że do podjęcia decyzji i wyrażenia woli osoby prawnej powołane są jednostki (osoby fizyczne) wchodzące w skład organu. Działanie tych jednostek traktowane jest jako działanie osoby prawnej. Zdaniem Sądu Okręgowego w W., w rozpatrywanej sprawie, powodowi oświadczenie woli o wypowiedzeniu złożył nieuprawniony do takich czynności podmiot stowarzyszenia – Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej. Zgodnie z art. 3¹ par 1 k.p. za pracodawcę będącego jednostką organizacyjną czynności z zakresu prawa pracy dokonuje zarząd jako organ zarządzający lub inna wyznaczona do tego osoba np. w statucie

lub w wyniku udzielonego pełnomocnictwa. Konkludując Sąd II instancji wskazał, że oświadczenie woli o wypowiedzeniu stosunku pracy powodowi jako byłemu prezesowi i członkowi zarządu stowarzyszenia skutecznie odwołanemu ze sprawowanej funkcji uprawniony był Zarząd Stowarzyszenia a nie Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej. W imieniu Zarządu działa jednoosobowo jego Prezes albo dwaj członkowie działający łącznie (par. 43 Statutu). Podobne postanowienie zawierał poprzedni statut (§ 44) – wynikało z niego, że dla ważności oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych klubu wymagane jest współdziałanie Prezesa i jednego z wiceprezesów lub skarbnika albo dwóch członków zarządu upoważnionych uchwałą.

Reasumując Sąd II instancji wskazał, że ostatecznie zaskarżony wyrok odpowiada prawu aczkolwiek z innych powodów niż wskazane przez Sąd I instancji, co spowodowało oddalenie apelacji jako nieuzasadnionej na podstawie art. 385 k.p.c.

W skardze kasacyjnej pozwany zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w W. w całości i zarzucił temu orzeczeniu naruszenie:

1. przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wyniki sprawy
 - a/ art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez wydanie orzeczenia w oparciu o twierdzenie (okoliczności) nie podnoszone przez strony w toku postępowania, a mianowicie, że powód po odwołaniu go z funkcji Prezesa Zarządu Stowarzyszenia w dniu 26 stycznia 2012 r. przestał także pełnić funkcję członka Zarządu; uwzględnienie roszczenia w oparciu o inną podstawę faktyczną niż podana przez powoda, co stanowiło orzeczenie ponad żądanie; ponadto postępowanie Sądu II instancji polegające na poinformowaniu o motywach wydanego przez siebie rozstrzygnięcia dopiero w ramach ustnego uzasadnienia wyroku, uniemożliwiło stronie pozwanej wypowiedzenie się co do okoliczności stanowiących podstawę orzeczenia, pozbawiając ją tym samym prawa wysłuchania, a w konsekwencji możliwości obrony swych praw, co doprowadziło do nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.);
 - b/ art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 230 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c. poprzez wyjście przez Sąd II instancji ponad podstawę faktyczną wskazaną przez strony i wydanie orzeczenia na podstawie twierdzenia, że powód na mocy uchwały z dnia 26

stycznia 2012 r. utracił status członka Zarządu, podczas gdy okolicznością bezsporną dla stron był fakt dalszego sprawowania przez powoda funkcji członka Zarządu Stowarzyszenia po odwołaniu go z funkcji Prezesa Zarządu; skutkiem czego było niewłaściwe zastosowanie przez Sąd Okręgowy w W. prawa materialnego;

c/ art. 382 k.p.c. poprzez pominięcie przez Sąd Okręgowy w W. części materiału dowodowego zebranego w postępowaniu w I instancji, tj. protokołu z posiedzeń Zarządu z dnia 07 marca 2012 r. oraz z dnia 25 kwietnia 2012 r., a także dowodu z przesłuchania w charakterze strony M. L.; skutkiem czego było niewłaściwe zastosowanie przez Sąd II instancji prawa materialnego;

d/ art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez brak podania w uzasadnieniu podstawy faktycznej oraz prawnej twierdzenia, że powód wraz z odwołaniem go z funkcji Prezesa Zarządu pozwanego utracił także status członka Zarządu;

2. prawa materialnego - art. 3¹ k.p. poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że umowę o pracę powodowi wypowiedział organ nieuprawnionych, pomimo braku poczynienia przez Sąd II instancji jakichkolwiek ustaleń w tym zakresie i wbrew dowodom znajdującym się w aktach sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna podlega oddaleniu, albowiem zaskarżony wyrok odpowiada prawu, choć nie ze wszystkimi ocenami przyjętymi za jego podstawę Sąd Najwyższy się zgadza. Z tego też względu Sąd Najwyższy widzi konieczność takiej analizy sprawy, której tok nie będzie wyznaczony kolejno zgłoszonymi w skardze zarzutami. Sąd Najwyższy odniesie się jednak do nich wedle własnego porządku wyводу.

Istotę niniejszego sporu stanowiło odwołanie powoda od wypowiedzenia umowy o pracę na stanowisku Prezesa Zarządu pozwanego Stowarzyszenia, wywiedzione od wypowiedzenia dokonanego przez Przewodniczącą Komisji Rewizyjnej w dniu 6 lutego 2012 r. Sąd Najwyższy podkreśla i rozumie, że podstawę tego wypowiedzenia stanowiło odwołanie powoda z funkcji prezesa zarządu dokonane przez sam zarząd pozwanego stowarzyszenia, co nie skutkowało jeszcze utratą mandatu w zarządzie.

Odmienne dokonana przez Sąd Okręgowy ocena w tej kwestii nie może jednak stanowić podstawy zarzutów naruszenia prawa procesowego wywiedzionych w tym zakresie w skardze (zarzut naruszenia art. 321 § 1 k.p.c., w tym w zw. z art. 230 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez orzeczenie co do niepodnoszonych okoliczności faktycznych, uznanie ich za udowodnione i brak uzasadnienia tej kwestii a także naruszenia art. 382 k.p.c. przez pominięcie części dowodów). Nie chodzi tu bowiem o ustalenie istnienia pewnego faktu (który nie zaistniał), ale o ocenę prawną ustalonych okoliczności. Faktem było bowiem odwołanie powoda z funkcji Prezesa Zarządu, dokonane przez zarząd w dniu 26 stycznia 2012 r. Okoliczność tę Sąd Okręgowy wadliwie ocenił jako odwołanie z zarządu. Zarówno w świetle § 27 ust. 3 Statutu pozwanej w wersji pierwotnej jak i § 27 ust. 5 Statutu w wersji znowelizowanej w 2009 r. powołanie (a zatem i odwołanie) z funkcji Prezesa stanowi skutek działania samego Zarządu i nie pozbawia członkostwa w tym organie. Sąd Najwyższy podkreśla, że ocena faktu odwołania ma charakter oceny prawnej a nie ustalenia faktów. Podlega zatem zaskarżeniu w ramach zarzutu naruszenia art. 3¹ k.p. i w tych granicach została przez Sąd Najwyższy rozważona.

Porządkując analizowaną materię trzeba stwierdzić, że umowa o pracę zawarta z powodem obejmowała zatrudnienie pracownicze do pełnienia funkcji Prezesa Zarządu. W związku z tym nawet bez wykluczenia powoda z Zarządu Stowarzyszenia, odwołanie dokonane w obrębie organu mogło uzasadniać wypowiedzenie.

Rozstrzygnięcie tej kwestii wymaga jednak w pierwszej kolejności ustalenia, jaki organ pozostawał uprawniony do dokonania wypowiedzenia. W przypadku pozwanego stowarzyszenia wątpliwości, które ujawniły się w toku postępowania, dotyczyły wskazania wersji statutu, w świetle której należało te wątpliwości rozstrzygać. Sąd I instancji stanął na stanowisku, że mimo odmowy rejestracji statutu w wersji ustalonej w 2009 r., tę właśnie wersję należy stosować w relacjach wewnętrznych. Sąd II instancji także wydał się przychylić do tego stanowiska, oceniając w pierwszej kolejności wypowiedzenie przez pryzmat § 43 statutu pozwanej (2 osobowa reprezentacja przy składaniu oświadczeń w imieniu klubu). Jedynie na jego poparcie odnosił się do poprzedniej wersji statutu (§ 44 statutu w

brzmieniu obowiązującym od 1994 r.). Wynikało to jednak z błędnego założenia, że odwołanie powoda z funkcji Prezesa spowodowało także utratę mandatu członka zarządu.

W ocenie Sądu Najwyższego zasady składania oświadczeń woli w imieniu pozwanego stowarzyszenia dotyczące stosunku pracy powoda nie mogą być wywodzone z nowej – niezarejestrowanej – treści statutu.

Sądowi Najwyższemu znane jest rozstrzygnięcie, zapadłe w postanowieniu z dnia 5 grudnia 1990 r., I PR 440/90, do którego odwoływał się w swym uzasadnieniu Sąd Rejonowy. Niemniej jednak pogląd ten trudno zaakceptować biorąc pod uwagę treść art. 21 ust. 1 ustawy o stowarzyszeniach (w brzmieniu obowiązującym w dacie uchwalenia zmiany statutu). Z przepisu tego wynika, że zarząd stowarzyszenia ma obowiązek niezwłocznie zawiadomić sąd rejestrowy o zmianie statutu. W sprawie wpisu zmiany statutu stowarzyszenia do Krajowego Rejestru Sądowego stosuje się odpowiednio zasady i tryb przewidziane dla wpisu stowarzyszenia do tego rejestru. Mając na uwadze, że zgodnie z art. 16 ust. 1 tej samej ustawy, sąd rejestrowy wydaje postanowienie o wpisie stowarzyszenia do Krajowego Rejestru Sądowego po stwierdzeniu, że jego statut jest zgodny z przepisami prawa i założyciele spełniają wymagania określone ustawą, nie sposób twierdzić, że niezarejestrowany statut może wywoływać skutki prawne. Wracając do treści art. 21 ust. 1 ustawy należy zauważyć, że zmiana statutu może być dokonana dla przykładu w trybie sprzecznym ze statutem. Akceptowanie, nawet w stosunkach „wewnętrznych”, tego rodzaju zmiany budzi zasadnicze wątpliwości. Należy wskazać, że postanowienie w sprawie I PR 440/90 spotkało się w doktrynie z uzasadnioną krytyką (glosy M. Wrzolek-Romańczuk, PS 4/1991 oraz A. Wacha, OSP 2/1992).

Abstrahując od tego nie sposób uznać kwestii wypowiedzenia umowy o pracę za sprawę „wewnętrzną” stowarzyszenia. Stosunek pracy towarzyszy stosunkowi członkostwa w zarządzie (czy pełnienia w nim funkcji Prezesa jak w przypadku powoda) i przez to nie stanowi kwestii „korporacyjnej” lecz zewnętrzną względem osoby prawnej. Relacja między umową o pracę a stosunkiem korporacyjnym wyjaśniana jest szeroko w dorobku judykatury Sądu Najwyższego na tle stosunków w spółkach kapitałowych (art. 370 § 1 k.s.h., por. np. uchwała 7

sędziów SN z dnia z dnia 16 maja 2012 r., III PZP 3/12 i powołane tam orzecznictwo). Stosunek zatrudnienia pozostaje zatem, stosunkiem „zewnętrznym” względem „wewnętrznej” relacji członkostwa w organie. Także z tego względu nie sposób oceniać skuteczności wypowiedzenia stosunku pracy powoda w świetle wersji statutu z 2009 r., niezarejestrowanej prawomocnie do momentu dokonania wypowiedzenia.

W tym kontekście rozwiązanie z powodem stosunku pracy winno było nastąpić w trybie § 44 statutu w wersji pierwotnej, tj. dokonane przez 2 członków zarządu. Tak też uczyniono pierwotnie, jednak oświadczenie zostało cofnięte (treść dokumentu podarta) a zatem strony zgodziły się, że nie ma ono mocy prawnej. Porozumienie to, ubezskuteczniające wypowiedzenie, zostało – jak widać – zawarte z powodem przez właściwy organ stowarzyszenia (zarząd) we właściwym składzie. Brak pewności co do tego, która wersja statutu pozostaje wiążąca nie ma wpływu na ocenę działania pozwanego stowarzyszenia. Wypowiedzenie, doręczone powodowi przez Przewodniczącą Komisji Rewizyjnej na mocy nowego statutu należy uznać za wadliwe.

Powód w niniejszym postępowaniu zarzucał wadliwość wypowiedzenia. Sąd Najwyższy upatruje owej wadliwości w dokonaniu wypowiedzenia przez osobę nieuprawnioną (przewodniczącą komisji rewizyjnej). Mieści się to w granicach żądania powoda. Jakkolwiek kwestię członkostwa w zarządzie (i jego rzekomej utraty) Sąd Okręgowy zinterpretował wadliwie, to jednak ten jak i pozostałe zarzuty naruszenia prawa procesowego należy uznać za nieuzasadnione w kontekście art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Zarzuty naruszenia prawa procesowego uzasadniają uwzględnienie opartej na nich skargi kasacyjnej tylko o tyle, o ile uchybienia te mogły mieć wpływ na wynik sprawy. Abstrahując od nietrafności tych zarzutów, sformułowanych w skardze, trzeba podkreślić, że nie uchybienia w rozumowaniu Sądu wpływu takiego nie miały, albowiem orzeczenie (oddalające apelację w sprawie uwzględniającej powództwo pracownika) odpowiada prawu.

W powyższych względów istotna dla sprawy pozostawała ocena skuteczności wypowiedzenia, a zatem zastosowania art. 3¹ § 1 k.p. Poczynione w sprawie ustalenia faktyczne pozwalały i pozwalają na uznanie wypowiedzenia za wadliwe.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

r.g.